

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ІНСТИТУТ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням Вченої ради
УДУ імені Михайла Драгоманова
«27» листопада 2025 р.

Протокол № 5

Голова Вченої ради, ректор Університету
Віктор АНДРУЩЕНКО

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів
загальної середньої освіти**

**«КАР'ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ
ШКОЛІ»**

Розробники:

УДУ імені Михайла Драгоманова (**Володимир СЕРГІЄНКО**, доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту підвищення кваліфікації);

УДУ імені Михайла Драгоманова (**Ірина УНІНЕЦЬ**, професор, доктор наук, професор кафедри практичної психології педагогічного факультету).

Напрямок підвищення кваліфікації: кар'єрне консультування здобувачів освіти

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти на тему «Кар'єрне консультування в Новій українській школі». Наказ МОН України від 04.11.2025 № 1450.

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року.

Рецензенти:

Митник Олександр Якович, професор, доктор педагогічних наук, завідувач кафедри практичної психології УДУ імені Михайла Драгоманова.

Ортікова Наталія Володимирівна, доктор філософії (Ph.D), доцент кафедри психології, факультету економіки, менеджменту та психології Державного торговельно-економічного університету.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Програма підвищення кваліфікації (ППК) розроблена Українським державним університетом імені Михайла Драгоманова (УДУ Драгоманова) як відповідь на те, що сучасний освітній простір зазнає стрімких трансформацій, пов'язаних із цифровізацією, нестабільністю ринку праці, зростанням вимог до гнучкості та професійної мобільності фахівців. У цих умовах здобувачі освіти потребують не лише ґрунтовних знань, але й якісної підтримки у визначенні власної професійної траєкторії, розвитку кар'єрної ідентичності та здатності робити усвідомлений вибір. Тому компетентність педагогічних працівників у сфері кар'єрного консультування є критично важливою для формування в учнів та студентів готовності до успішної інтеграції в сучасний ринок праці.

Водночас збільшується запит на психологічно обґрунтовані, доказові та практико-орієнтовані підходи до кар'єрної підтримки, що поєднують методи педагогіки, психології особистості, коучингових технологій та позитивної психотерапії. Програма «Кар'єрне консультування в Новій українській школі» спрямована на забезпечення педагогів сучасними інструментами діагностики, профорієнтаційного супроводу, розвитку soft skills та емоційної компетентності учнів. Це зумовлює її актуальність для оновлення професійної діяльності педагогів відповідно до вимог Нової української школи та європейських стандартів освіти.

Цільова аудиторія: педагогічні працівники закладів загальної середньої, професійної та вищої освіти, які здійснюють або планують здійснювати кар'єрне консультування здобувачів освіти.

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС)..

Особливості реалізації програми. Реалізація програми ґрунтується на компетентнісному, діяльнісному та особистісно орієнтованому підходах, що забезпечують інтеграцію теоретичних знань і практичних навичок. Заняття передбачають поєднання лекційних блоків, інтерактивних форм роботи, аналізу кейсів, групових дискусій, моделювання консультаційних ситуацій, застосування психодіагностичних методик та інструментів позитивної психотерапії для роботи з кар'єрними бар'єрами та ресурсами здобувачів освіти.

Особлива увага приділяється формуванню практичних навичок: учасники вчаться проводити індивідуальні та групові профконсультації; аналізувати професійні інтереси, здібності та мотивацію учнів; визначати й опрацьовувати внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на професійний вибір. Програма включає освоєння сучасних діагностичних інструментів (кар'єрні карти, профорієнтаційні тестові опитувальники, методи інтерв'ювання), а також розвиток умінь надавати підтримку в умовах невизначеності, змін і стресових переживань, пов'язаних із визначенням майбутньої кар'єри.

Важливим елементом є ознайомлення педагогів з тенденціями розвитку ринку праці, європейськими моделями кар'єрного розвитку, можливостями освітніх траєкторій та програм академічної мобільності. Програма включає також методи розвитку емоційного інтелекту, комунікативної компетентності, навичок фасилітації та коучингових технік для підвищення ефективності взаємодії зі здобувачами освіти.

Завершальним компонентом є рефлексивний блок, у якому учасники аналізують власну професійну ідентичність, особисті ресурси й стиль консультування, що сприяє підвищенню професійної впевненості та здатності до подальшого саморозвитку. Програма реалізується у змішаному форматі (очно/онлайн), що забезпечує гнучкість проходження та доступність для педагогів з різних регіонів України.

Форма підвищення кваліфікації. Програма реалізується в он-лайн форматі (дистанційно), що забезпечує гнучкість проходження та доступність для педагогів з різних регіонів України.

Мета підвищення кваліфікації полягає у підвищенні професійної компетентності педагогічних працівників у сфері кар'єрного консультування здобувачів освіти шляхом формування сучасних знань, практичних навичок та інструментів для ефективного супроводу освітньої та професійної траєкторії особистості.

Завдання підвищення кваліфікації.

1. Ознайомити педагогічних працівників із сучасними теоретичними та практичними підходами до кар'єрного консультування.
2. Сформувати у слухачів уміння використовувати діагностичні методики професійного самовизначення.
3. Навчити педагогів створювати індивідуальні кар'єрні та освітні траєкторії для різних вікових груп здобувачів освіти.
4. Розвинути навички проведення мотиваційних, консультативних та коучингових бесід.
5. Сприяти формуванню здатності підтримувати здобувачів освіти у ситуаціях вибору, кризи чи невизначеності.
6. Навчити педагогів застосовувати цифрові інструменти для кар'єрного супроводу.
7. Поглибити розуміння етичних стандартів та психологічних принципів кар'єрного консультування.

Для успішного проходження програми слухачам необхідно мати доступ до стандартних цифрових інструментів для інтерактивної роботи (наприклад, Wordwall, Kahoot, Google Forms), а також до методичних посібників та наукових джерел, що стосуються STEM-кейсів та проєктного навчання.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться на підставі Професійного стандарту «Вчитель загальної середньої освіти» (Наказ МОН України від 29 серпня 2024 року №1225):

А2. Предметно-методична компетентність.

А3. Цифрова компетентність.

Б1. Психологічна компетентність.

Б3. Компетентність педагогічного партнерства

Очікувані результати підвищення кваліфікації.

За результатами навчання слухачі оволодіють знаннями та набудуть (удосконалять) уміння, навички та способи діяльності щодо:

- Розбудови системи професійної орієнтації та кар'єрного консультування ЗЗСО в контексті профільної середньої освіти, нормативно-правових засад та державної політики;
- Упровадження в практику кар'єрного консультування сучасних моделей, методів, технологій та інструментів;
- Здійснення кар'єрного консультування здобувачів базової та профільної середньої освіти, супроводу індивідуальної освітньої траєкторії та кар'єрного вибору учнів;
- Виявлення освітніх, мотиваційних і кар'єрних потреб здобувачів з урахуванням вікових, гендерних, соціокультурних та індивідуально-психологічних особливостей на засадах безстереотипного та інклюзивного підходів;
- Формування та розвитку в здобувачів навичок самопізнання, цілепокладання, прийняття рішень і планування власної освітньої траєкторії та кар'єрного вибору як у межах освітнього процесу;
- Інтегрування профорієнтаційних елементів у навчальні програми, виховну та проєктну діяльність відповідно до принципів НУШ, забезпечуючи міжпредметність та компетентнісний підхід.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації: систему та критерії оцінювання результатів навчання визначає суб'єкт підвищення кваліфікації.

Форма контролю – **залік**, що відповідає Постанові КМУ № 800. Оцінювання здійснюється на основі поєднання поточного, підсумкового та формуального контролю. Передбачено аналіз виконання практичних завдань, участь у тренінгових активностях, розроблення індивідуальної програми кар'єрного супроводу здобувачів освіти та її презентацію. Підсумкове оцінювання включає тестування з теоретичних питань курсу та експертну оцінку практичного кейсу. Учасники, які успішно виконали всі вимоги, отримують сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка. Оцінювання зосереджується на практичній застосовності, методичній обґрунтованості обраних стратегій та інноваційності розроблених матеріалів.

По завершенню кожного модуля слухачі виконують практичні завдання, кожне з яких оцінюється 10-ма балами за такими критеріями: - відповідність змісту завдання заявленій темі та меті модуля; - повнота і правильність

застосування теоретичних положень у практичній діяльності; - здатність аналізувати професійні ситуації та обґрунтовувати прийняті управлінські й педагогічні рішення; - рівень сформованості практичних навичок; - самостійність виконання завдання.

На етапі завершення навчання за програмою підвищення кваліфікації слухачі складають підсумковий тест, який складається з 20 питань, одне тестове завдання оцінюється в 4 бали. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати слухачі – 100 балів (20 балів – за практичні завдання + 80 балів за підсумковий тест). Прохідний бал - 85.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: за результатами виконання програми суб'єкт підвищення кваліфікації визначає вид документа (сертифікат), що буде виданий педагогічним працівникам. Технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та облік виданих документів мають відповідати вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (з урахуванням змін).

Забезпечується перевірка достовірності виданих документів засобами інформаційної системи.

Вартість: 750 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено інтеграцію теоретико-методологічної підготовки з практично спрямованою діяльністю, орієнтованою на формування у педагогічних працівників професійних компетентностей у сфері кар'єрного консультування здобувачів освіти в умовах реформування загальної середньої освіти.

Особливістю програми (вид діяльності) є її тренінгово-консультативний характер, що передбачає моделювання процесу кар'єрного консультування в освітньому середовищі Нової української школи через використання інтерактивних методів навчання (аналіз професійних ситуацій, рольові та ділові ігри, супервізійні сесії, кейс-метод).

Самостійна робота слухачів передбачає: опрацювання науково-методичних матеріалів з основ кар'єрного консультування та психології професійного самовизначення; виконання практичних завдань із застосування психодіагностичних методик і технологій кар'єрного консультування; розроблення індивідуальної програми (або фрагмента програми) кар'єрного супроводу учнів; підготовку консультативного кейсу з моделюванням ситуації професійного вибору; участь у взаємооцінюванні розроблених матеріалів та рефлексію результатів власної професійної діяльності.

Підсумкові заходи включають підсумкове тестування та захист (презентацію) індивідуального навчального проєкту, спрямованого на впровадження елементів кар'єрного консультування в освітній процес закладу загальної середньої освіти, що передбачає демонстрацію сформованості здатності до організації та здійснення психолого-педагогічного супроводу професійного самовизначення учнів в умовах Нової української школи.

Зміст програми складається з 2 модулів та 8 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за програмою слухачі складають підсумковий тест із 20 питань. Максимальна кількість балів яку можуть отримати учасники, – 100 балів. Прохідний бал – 70 балів. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат встановленого зразка.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми складає: 30 годин, з них: 8 години лекційні, 16 годин - практична робота, 4 години – самостійна робота, 2 год – контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	СР	Контр.заходи
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. <i>КАР'ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ, ЙОГО ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ</i>					
1.1. Сучасні теорії та моделі кар'єрного консультування і професійної орієнтації	3	1	2	-	-
1.2. Психодіагностика в кар'єрному консультуванні: методи, принципи, етика	3	1	2	-	-
1.3. Особливості мотивації професійного вибору старшокласників	4	1	2	1	-
1.4. Вікові й психологічні особливості професійного самовизначення і кар'єрного вибору здобувачів базової та профільної середньої освіти	4	1	2	1	-
Разом за модулем 1	14	4	8	2	-
Модуль 2. <i>ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ В НУШ</i>					
2.1. Форми кар'єрного консультування здобувачів базової та профільної освіти	3	1	2	-	-
2.2. Методи та прийоми кар'єрного консультування	3	1	2	-	-

2.3. Технології кар'єрного консультування на різних етапах підготовки здобувачів базової та профільної середньої освіти.	4	1	2	1	-
2.4. Співпраця ЗЗСО з батьками, психологами, громадами, роботодавцями щодо професійної орієнтації та кар'єрного визначення учнів.	4	1	2	1	-
Підсумкова атестація	2	-	-	-	2
Разом за модулем 2	14	4	8	2	
Усього годин:	30	8	16	4	2
Відсоток загального обсягу	100%	27%	53%	13%	7%

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Модуль 1: *КАР'ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ, ЙОГО ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ*

Тема 1.1. Сучасні теорії та моделі кар'єрного консультування і професійної орієнтації

Тема розкриває сучасні психологічні теорії та моделі професійного вибору: теорію Дж. Голланда, концепцію життєвого шляху Д. Супера, соціально-пізнавальну теорію кар'єри Р. Ленті та позитивну психотерапевтичну модель розвитку балансу особистості. Аналізуються внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на формування професійної ідентичності: мотивація, цінності, здібності, сімейні настанови, вплив соціального контексту.

Тема 1.2. Психодіагностика в кар'єрному консультуванні: методи, принципи, етика

Тема присвячена огляду діагностичних інструментів, які використовуються у профорієнтаційній роботі: тести інтересів, опитувальники здібностей, ціннісні профілі, методики самооцінки компетентностей, карти професій. Пояснюються принципи валідності, надійності та етичного застосування психодіагностики в закладах освіти.

Розглядається інтеграція результатів діагностики у процес консультування: як інтерпретувати дані, як представляти їх учню, як уникнути стигматизації та помилкової «професійної ярликовості». Дається алгоритм побудови діагностичної сесії.

Тема 1.3. Особливості мотивації професійного вибору старшокласників

Тема висвітлює механізми формування внутрішньої та зовнішньої мотивації до вибору професії. Розглядаються моделі мотиваційного консультування,

техніки позитивної психотерапії, когнітивно-поведінкові методи підвищення навчальної та професійної мотивації.

Значна увага приділяється роботі з учнями, які демонструють знижену мотивацію через стрес, виснаження, невпевненість або дезорієнтацію в умовах воєнних подій. Педагоги опановують практичні стратегії створення мотиваційного освітнього середовища.

Тема 1.4 Вікові й психологічні особливості професійного самовизначення і кар'єрного вибору здобувачів базової та профільної середньої освіти

У темі детально розглядається питання вікових особливостей учнів НУШ та їхній вплив на формування мотивації до вибору професії. Окрема увага приділяється ролі педагога як фасилітатора та наставника, здатного підтримати учня в умовах невизначеності.

Тема охоплює психологічну підтримку учнів, які переживають тривогу, страх помилки, невизначеність або вплив травматичного досвіду. Описуються моделі підтримки вразливих груп учнів: переселенців, дітей з тимчасово окупованих територій, учнів у складних життєвих обставинах.

Педагоги навчаються застосовувати техніки стабілізації, саморегуляції, резилієнс-підходи, елементи кризового супроводу. Підкреслюється важливість співпраці з практичними психологами та соціальними педагогами.

Модуль 2: *ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ* КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ В НУШ

Змістовий модуль 2 є практико-орієнтованим і практично повністю реалізується через самостійну роботу, що включає аналіз, розробку та систематизацію методичних матеріалів.

Тема 2.1. Форми кар'єрного консультування здобувачів базової та профільної освіти

У темі описується структура кар'єрного консультування в умовах НУШ: індивідуальні зустрічі, групові консультації, профорієнтаційні заняття, кар'єрні уроки та інтегровані заняття. Розглядається покроковий алгоритм консультування: запит → діагностика → аналіз результатів → формування рекомендацій → супровід.

Подано огляд практичних інструментів: «Карта інтересів», «Професійний сценарій», профорієнтаційні онлайн-платформи, профільні тести, картки компетентностей, техніки саморефлексії.

Тема включає огляд практичних методик групової роботи: фасилітаційні техніки, рольові ігри, мозкові штурми, симуляційні вправи, кейс-методи, тренінги професійних навичок. Детально описується структура групового заняття та критерії успішної фасилітації.

Паралельно подано модель проведення індивідуальної консультації: встановлення контакту, активне слухання, запитальні техніки, індивідуальний план розвитку, робота з батьками.

Тема 2.2. Методи та прийоми кар'єрного консультування

Тема присвячена характеристикам основних методів та прийомів кар'єрного консультування: інформаційно-довідковим; освітнім; психодіагностичним; мотиваційно підтримувальним; практично-дійовим.

Також приділено увагу цифровим сервісам, які значно посилюють ефективність профорієнтаційної роботи: онлайн-тести, інтерактивні платформи, цифрові карти професій, віртуальні екскурсії на підприємства та кар'єрні симулятори.

Розглядаються ресурси українського та європейського ринку.

Обговорюються ризики та переваги цифровізації: питання безпеки даних, етичні аспекти, принципи доказовості контенту. Дається алгоритм інтеграції цифрових інструментів у шкільний кар'єрний простір....

Тема 2.3. Технології кар'єрного консультування на різних етапах підготовки здобувачів базової та профільної середньої освіти

Тема включає кар'єрного консультування на рівні базової середньої освіти (5-9 класи), а саме: орієнтація на розвиток пізнавального інтересу до світу професій, формування навичок самопізнання, ознайомлення із широким спектром професійних сфер, початкове розуміння ролі праці та ролі освіти в кар'єрному зростанні.

Також розглядається підготовка до свідомого вибору фахового профіля на рівні профільної середньої освіти (10-12 класи), де робиться акцент на поглиблене дослідження обраного профіля; формування індивідуального кар'єрного плану, опанування навичок пошуку роботи, самопрезентації та прийняття відповідальних рішень.

У центрі уваги – технології кар'єрного коучингу, менторства, індивідуальних консультацій з аналізом портфоліо досягнень, симуляції співбесід, стажування, участь у профільних конкурсах та проєктах

Тема 2.4. Співпраця ЗЗСО з батьками, психологами, громадами, роботодавцями щодо професійної орієнтації та кар'єрного визначення учнів

У темі описуються моделі партнерства: «школа – сім'я», «школа – громада», «школа – роботодавець». Акцент робиться на спільному формуванні кар'єрної траєкторії, профорієнтаційних ярмарках, менторських програмах, шкільних кар'єрних центрах.

У центрі уваги – підходи до взаємодії з батьками, подолання конфлікту очікувань, культурних та соціальних бар'єрів. Розглядається роль громади у формуванні ресурсного кар'єрного середовища.

3.1. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Модуль 1: *КАР'ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ, ЙОГО ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ*

Тема 1.1. Сучасні теорії та моделі кар'єрного консультування і професійної орієнтації

Аналіз ситуацій / кейсів

- Аналіз кейсу «Учень 8/9 класу в умовах невизначеності професійного вибору».
- Порівняльний аналіз професійного вибору одного учня з позицій теорій Голланда, Супера та Ленті.
- Кейс «Вплив сімейних очікувань на професійні наміри підлітка».

Розробка методичних матеріалів

- Пам'ятка для педагога «Роль фасилітатора у професійному самовизначенні учнів».
- Методичний конспект заняття «Я і мій професійний вибір» (5–9 класи).
- Таблиця «Вікові особливості учнів НУШ і профорієнтаційні акценти».

Практичні тренінгові вправи

- Вправа «Моє професійне “Я” через 10 років».
- Вправа «Цінності – інтереси – здібності».
- Рефлексивна техніка «Дерево професійного вибору».

Проектна робота

- Мініпроект «Професійні мапи класу».
- Проект «Професійні історії родини як ресурс вибору».

Тестові / діагностичні завдання

- Проведення тесту професійних інтересів (за Голландом) з подальшим аналізом.
- Самооцінка професійних схильностей та мотивації.

Робота з нормативними документами

- Аналіз положень НУШ щодо формування ключових компетентностей і профорієнтації.
- Узгодження профорієнтаційної діяльності з освітніми стандартами.

Тема 1.2. Психодіагностика в кар'єрному консультуванні: методи, принципи, етика

Аналіз ситуацій / кейсів

- Кейс «Помилки інтерпретації результатів тестування».
- Аналіз ситуації стигматизації учня за результатами діагностики.

Розробка методичних матеріалів

- Алгоритм проведення психодіагностичної сесії в школі.
- Пам'ятка «Етичні принципи психодіагностики для педагогів».

Практичні тренінгові вправи

- Рольова гра «Зворотний зв'язок за результатами діагностики».
- Вправа «М'яка презентація результатів учню».

Проектна робота

- Розробка шкільного діагностичного пакета для 7–9 класів.
- Створення індивідуальної карти результатів учня (без ярликів).

Тестові / діагностичні завдання

- Порівняльний аналіз валідності різних профорієнтаційних тестів.
- Самооцінка рівня готовності педагога до діагностичної роботи.

Робота з нормативними документами

- Аналіз етичних кодексів психолога та педагога.
- Вивчення вимог щодо захисту персональних даних.

Тема 1.3. Особливості мотивації професійного вибору старшокласників

Аналіз ситуацій / кейсів

- Кейс «Учень із низькою мотивацією в умовах стресу».
- Аналіз причин демотивації підлітків у сучасному контексті.

Розробка методичних матеріалів

- Методичні рекомендації «Як формувати внутрішню мотивацію учнів».
- Добірка мотиваційних вправ для кар'єрних занять.

Практичні тренінгові вправи

- Вправа «Мої ресурси та точки росту».
- Техніка «Маленькі кроки до великої мети».
- Практика позитивної психотерапії «Баланс життя».

Проектна робота

- Проект «Мотиваційне освітнє середовище класу».
- Створення мотиваційного плану професійного розвитку учня.

Тестові / діагностичні завдання

- Діагностика рівня навчальної та професійної мотивації.
- Саморефлексивний опитувальник «Моя готовність до вибору».

Робота з нормативними документами

- Аналіз програм психосоціальної підтримки в освіті.
- Вивчення рекомендацій МОН щодо роботи з учнями в кризових умовах.

Тема 1.4 Вікові й психологічні особливості професійного самовизначення і кар'єрного вибору здобувачів базової та профільної середньої освіти

Аналіз ситуацій / кейсів

- Кейс «Професійний вибір учня з травматичним досвідом».
- Аналіз ситуацій роботи з вразливими групами дітей.

Розробка методичних матеріалів

- Алгоритм первинної психологічної підтримки учнів.
- Пам'ятка «Коли і як залучати практичного психолога».

Практичні тренінгові вправи

- Техніки стабілізації та саморегуляції.
- Вправи на розвиток резилієнс.
- Практика «Безпечне майбутнє».

Проектна робота

- Проект міждисциплінарної підтримки учнів у школі.
- Створення карти ресурсів допомоги для учнів і сімей.

Тестові / діагностичні завдання

- Оцінка рівня тривожності та стресу (скринінгово).
- Самооцінка емоційного стану педагога.

Робота з нормативними документами

- Аналіз нормативів щодо інклюзивної та психологічної підтримки.
- Вивчення міжвідомчих протоколів взаємодії.

Модуль 2: *ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ В НУШ*

Змістовий модуль 2 є практико-орієнтованим і практично повністю реалізується через самостійну роботу, що включає аналіз, розробку та систематизацію методичних матеріалів.

Тема 2.1. Форми кар'єрного консультування здобувачів базової та профільної освіти

- **Кейси:** аналіз повного циклу консультування.
- **Методика:** розробка сценарію індивідуальної та групової консультації.
- **Тренінг:** рольова гра «Консультант – учень – батьки».
- **Проект:** модель шкільної системи кар'єрного консультування.
- **Діагностика:** оцінка ефективності консультації.
- **Нормативи:** аналіз освітніх програм і планів роботи школи

Тема 2.2. Методи та прийоми кар'єрного консультування

- **Кейси:** аналіз використання онлайн-платформ.
- **Методика:** добір цифрових інструментів для різних вікових груп.
- **Практика:** тестування кар'єрних онлайн-ресурсів.
- **Проект:** цифровий кар'єрний простір школи.
- **Діагностика:** оцінка цифрової компетентності педагога.
- **Нормативи:** безпека даних, етика цифровізації.

Тема 2.3. Технології кар'єрного консультування на різних етапах підготовки здобувачів базової та профільної середньої освіти

- **Кейси:** аналіз групових профорієнтаційних занять.
- **Методика:** сценарій тренінгу або фасилітаційної сесії.

- **Практика:** проведення рольових ігор і симуляцій.
- **Проект:** цикл профорієнтаційних занять.
- **Діагностика:** самооцінка фасилітаційних навичок.
- **Нормативи:** документація супроводу учнів.

Тема 2.4. Співпраця ЗЗСО з батьками, психологами, громадами, роботодавцями щодо професійної орієнтації та кар'єрного визначення учнів

- **Кейси:** конфлікт очікувань «учень – батьки».
- **Методика:** модель взаємодії з батьками.
- **Практика:** тренінг партнерської комунікації.
- **Проект:** шкільний кар'єрний центр / ярмарок професій.
- **Діагностика:** оцінка рівня партнерської взаємодії.
- **Нормативи:** локальні акти співпраці з громадою.

3.2. ОРІЄНТОВІЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Модуль 1: *КАР'ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ, ЙОГО ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ*

Тема 1.1. Сучасні теорії та моделі кар'єрного консультування і професійної орієнтації

Питання для повторення й узагальнення

1. У чому полягає сутність професійного самовизначення здобувачів освіти?
2. Які ключові положення теорії професійних типів Дж. Голланда?
3. Як концепція життєвого шляху Д. Супера пояснює розвиток кар'єри?
4. Які основні ідеї соціально-пізнавальної теорії кар'єри Р. Ленті?
5. Яку роль відіграють внутрішні та зовнішні чинники у формуванні професійної ідентичності?
6. Які вікові особливості учнів НУШ впливають на професійний вибір?

Аналітичні / проблемні питання

1. Чи можливо застосовувати одну теорію професійного вибору до всіх учнів? Чому?
2. Як соціальний контекст і сімейні очікування можуть обмежувати свободу професійного вибору?
3. Які ризики виникають за надмірно ранньої спеціалізації?

4. У чому полягає відмінність між «професійним вибором» і «професійною ідентичністю»?
5. Які труднощі переживає педагог у ролі фасилітатора в умовах невизначеності?

Теми для самостійного дослідження

- Порівняльний аналіз сучасних теорій професійного вибору.
- Формування професійної ідентичності підлітків у кризових соціальних умовах.
- Вплив культури та сімейних цінностей на кар'єрні орієнтації учнів.
- Особливості професійного самовизначення покоління Z / Alpha.

Питання, пов'язані з практикою

1. Як педагог може підтримати учня, який не має чітких професійних намірів?
2. Які запитання доцільно ставити учневі на етапі первинної профорієнтаційної бесіди?
3. Як уникнути нав'язування власних професійних уявлень учням?
4. Які форми роботи найбільш ефективні для різних вікових груп НУШ?

Елементи проєктної діяльності

- Розробка «Кар'єрного профілю учня» з урахуванням вікових особливостей.
- Створення інтерактивної мапи професійних інтересів класу.
- Проєкт «Педагог як наставник у професійному самовизначенні».

Тема 1.2. Психодіагностика в кар'єрному консультуванні: методи, принципи, етика

Питання для повторення й узагальнення

1. Які основні види психодіагностичних методик використовуються у профорієнтації?
2. Що таке валідність і надійність психодіагностичних інструментів?
3. Які етичні принципи є базовими в психодіагностиці?
4. Які етапи включає діагностична сесія в кар'єрному консультуванні?
5. Яку роль відіграє інтерпретація результатів тестування?

Аналітичні / проблемні питання

1. Чому результати тестів не можуть бути єдиною підставою для професійного вибору?
2. Які наслідки має «професійна ярликовість» для учня?
3. Як балансувати між інформативністю та психологічною безпекою учня?
4. У яких випадках педагог має залучати практичного психолога?

Теми для самостійного дослідження

- Етичні дилеми у використанні психодіагностики в школі.
- Порівняння традиційних і цифрових діагностичних інструментів.
- Психодіагностика як інструмент розвитку, а не відбору.

Питання, пов'язані з практикою

1. Як коректно презентувати результати діагностики учню?
2. Які формулювання варто уникати під час зворотного зв'язку?
3. Як поєднати результати кількох методик у цілісну картину?
4. Як працювати з батьками після проведення діагностики?

Елементи проєктної діяльності

- Створення етичного протоколу психодіагностики в закладі освіти.
- Розробка шаблону індивідуального діагностичного висновку.
- Проєкт «Безпечна діагностика в кар'єрному консультуванні».

Тема 1.3. Особливості мотивації професійного вибору старшокласників

Питання для повторення й узагальнення

1. Що таке внутрішня і зовнішня мотивація?
2. Які чинники впливають на формування професійної мотивації?
3. Які моделі мотиваційного консультування використовуються в освіті?
4. У чому полягає роль позитивної психотерапії у формуванні мотивації?
5. Які ознаки зниженої мотивації у підлітків?

Аналітичні / проблемні питання

1. Чому зовнішня мотивація не забезпечує сталого професійного вибору?
2. Як воєнні події впливають на мотивацію учнів?
3. Чи може надмірна підтримка знижувати самостійність учня?
4. Як поєднати мотивацію до навчання і мотивацію до професійного вибору?

Теми для самостійного дослідження

- Мотивація до професійного вибору в умовах стресу.
- Вплив самооцінки на професійні наміри підлітків.
- Роль освітнього середовища у формуванні мотивації.

Питання, пов'язані з практикою

1. Як працювати з учнями, які демонструють апатію або виснаження?
2. Які педагогічні дії можуть підвищити внутрішню мотивацію?
3. Як підтримати учня, який боїться помилки?
4. Які мотиваційні техніки є доцільними в груповій роботі?

Елементи проєктної діяльності

- Розробка мотиваційної програми для класу.
- Створення індивідуального мотиваційного плану учня.
- Проєкт «Мотиваційне освітнє середовище школи».

Тема 1.4 Вікові й психологічні особливості професійного самовизначення і кар'єрного вибору здобувачів базової та профільної середньої освіти

Питання для повторення й узагальнення

1. Які психологічні труднощі найчастіше супроводжують професійний вибір?
2. Хто належить до вразливих груп учнів?
3. Які принципи психологічної підтримки є ключовими?
4. Що таке резилієнс і як його розвивати?
5. Яка роль міждисциплінарної взаємодії у підтримці учнів?

Аналітичні / проблемні питання

1. Де межа між педагогічною підтримкою і психологічним втручанням?
2. Які ризики виникають за ігнорування емоційного стану учня?
3. Як травматичний досвід впливає на бачення майбутнього?
4. Чому співпраця з психологом є критично важливою?

Теми для самостійного дослідження

- Психологічна підтримка підлітків у кризових умовах.
- Професійне самовизначення учнів з досвідом втрати.
- Роль школи як простору психологічної безпеки.

Питання, пов'язані з практикою

1. Як розпізнати ознаки тривожності та дезорієнтації?
2. Які техніки стабілізації може застосовувати педагог?
3. Як будувати розмову про майбутнє з травмованим учнем?
4. Коли і як залучати соціальні служби?

Елементи проєктної діяльності

- Створення карти психологічних ресурсів школи.
- Проєкт системи підтримки вразливих учнів.
- Розробка протоколу взаємодії педагога і психолога.

Модуль 2: *ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ В НУШ*

Змістовий модуль 2 є практико-орієнтованим і практично повністю реалізується через самостійну роботу, що включає аналіз, розробку та систематизацію методичних матеріалів.

Тема 2.1. Форми кар'єрного консультування здобувачів базової та профільної освіти

- **Повторення:** Які етапи алгоритму кар'єрного консультування?
- **Аналітика:** Які етапи найчастіше випадають у шкільній практиці і чому?
- **Дослідження:** Порівняння індивідуального і групового консультування.
- **Практика:** Як адаптувати алгоритм до умов конкретної школи?
- **Проєкт:** Модель системи кар'єрного консультування закладу освіти.

Тема 2.2. Методи та прийоми кар'єрного консультування

- **Повторення:** Які цифрові інструменти використовуються в профорієнтації?
- **Аналітика:** Які ризики несе цифровізація кар'єрного консультування?
- **Дослідження:** Аналіз українських та європейських онлайн-платформ.
- **Практика:** Як оцінити якість і доказовість цифрового ресурсу?
- **Проєкт:** План інтеграції цифрових інструментів у шкільну практику.

Тема 2.3. Технології кар'єрного консультування на різних етапах підготовки здобувачів базової та профільної середньої освіти

- **Повторення:** Які методи групової профорієнтаційної роботи є найефективнішими?
- **Аналітика:** Коли групова форма є недоцільною?
- **Дослідження:** Фасилітація як ключова компетентність педагога.
- **Практика:** Як будувати довіру під час індивідуальної консультації?

- **Проект:** Розробка тренінгу професійних навичок.

Тема 2.4. Співпраця ЗЗСО з батьками, психологами, громадами, роботодавцями щодо професійної орієнтації та кар'єрного визначення учнів

- **Повторення:** Які моделі партнерства використовуються в кар'єрній освіті?
- **Аналітика:** Причини конфліктів очікувань між школою і сім'єю.
- **Дослідження:** Роль громади у формуванні кар'єрних можливостей учнів.
- **Практика:** Як залучати батьків до профорієнтаційної роботи?
- **Проект:** Концепція шкільного кар'єрного центру або ярмарку професій.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Список включає ключові нормативні документи, методичні рекомендації та актуальні наукові публікації, що відображають інноваційний характер програми.

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. Доступ: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. OECD. *Transforming General Upper Secondary Education in Ukraine: Insights from International Experiences*. OECD, 2025. DOI: 10.1787/7c357ac4-en. Доступ: https://www.oecd.org/en/publications/transforming-general-upper-secondary-education-in-ukraine_7c357ac4-en.html
3. CARE: *Developing Career Guidance and Counselling Education for Ukraine*. Звіт тренінгу, 2023 (CARE / НАМК).
4. Фондація Олени Зеленської. «Індекс майбутнього»: професійні очікування та розвиток підлітків в Україні. (дослідницький звіт), 2025.

Основна література

1. Assylzhan, I., Muratbekova, M., Amangeldi, D. та ін. (2023). *Intelligent System for Assessing University Student Personality Development and Career Readiness*. arXiv. URL: <https://arxiv.org/abs/2308.15620>
2. Бернацька, Л. А. (2024). *Особливості профорієнтаційної роботи із старшокласниками в умовах воєнного стану*. (аналітична записка)
3. Career Hub (2023). *Онлайн курс з кар'єрного консультування для освітян*. Career Hub. URL: <https://careerhub.in.ua/allprojects/career-counsellors-of-career-hub/>
4. Faruque, S. H., Khushbu, S. A., Sharmin, A. (2024). *A Natural Language Driven Career Prediction System for Computer Science Students*. arXiv. URL: <https://arxiv.org/abs/2405.18139>
5. Глобоченко, К. (2024). *Впровадження інституту кар'єрних радників у школах: підходи до оцінювання ефективності*. *Академічні Візії*, № 36.

6. ГУРТ, Ресурсний центр (2023). *Кар'єрні послуги для молоді в умовах війни*. (звіт опитування)
7. Jeon, H., Yoon, S., Lee, K. та ін. (2025). *Letters from Future Self: Augmenting the Letter-Exchange Exercise with LLM-based Agents to Enhance Young Adults' Career Exploration*. arXiv. URL: <https://arxiv.org/abs/2502.18881>
8. Заєць І.В., Шевенко А.М. науково-практичне забезпечення профдіагностичної і профконсультативної діяльності: методичні рекомендації. Київ: Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 2022. URL: <https://surl.li/gkedef> (дата звернення 25.08.2025)
9. Охріменко, З. В. (2024). *Digitization of career guidance in the context of the "New Ukrainian School" reform: relevance and prospects*. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції.
10. Охріменко, З. В. (2025). *Career guidance support for education seekers in wartime: innovative technologies. Актуальні проблеми в системі освіти*.

Додаткова література

1. Ponomarova, N. (2020). *Stages of the Formation of the Career Guidance System in Ukraine: historical retrospective*. *New Collegium*.
2. Rahman, M., Figliolini, S., Kim, J. та ін. (2023). *Artificial Intelligence in Career Counseling: A Test Case with ResumAI*. arXiv. URL: <https://arxiv.org/abs/2308.14301>
3. Шевенко, А. М. (2023). *Problems of training a professional guidance counselor for institutions of general secondary education*. *Вісник Кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта ХХІ століття»*, № 1 (7).
4. Шевенко, А. М. (2024). *Тренінгова програма «Підготовка кар'єрних радників для закладів загальної середньої освіти» для підвищення кваліфікації педагогічних працівників*. ПТТА / НАПН України.
5. Хоружа, Л., Братко, М., Гриневич, Л. (2024). *Innovative trends in vocational teacher education: a career counselor for the New Ukrainian School*. *Continuing Professional Education: Theory and Practice*, № 3 (80).